

Ser. 501.4

Further history of Sebola (37-54). K34/25

3
ct. and
to

M.F. Mamadi,

8/25

10-15

Ditaba tša krachanō ya Mankadikō Sebōla le Motsoka
Lešiba se di:

Lešiba a nthša dira a lwa le Mankadikō Sebola, byale Mankadikō a thšaba. A napalala le dithaba tsa tswetla, a na le sethšaba sa hahē a fita ha Manetse Manenzhe, ~~ma~~ byale a fetēla ha Ramputa Rambuda a dula naheng ya Khubvi. Naha ya hahē ya sala le Lešiba. Mamadi a re "O ka se ke wa tsea naha ya Ngwana malome", ka hore Sebola o be a thšabetse Khubvi ka hore o be a beilwe ke mmahe Mamadi mmafase Lesiba a yo rapa dira kua ha Ramapulana wa hale, e seho Makxato, ba ta Batswēta le yēna Lešiba ba lwa le ba ha Mamadi tswaing, ba khumana ba ahile merako e meholo kua pitsa

2 kxolo ya tswarana ka mesēbē le Marumō le dithōka tsa di tsukudi thaka ya Mantso le malau baratho ba bōna Mantso ke ba thaka ya Modikwa Modikwa a se laiwe bohale Modikwa ke laiwa libelo, bohale ke bya nto yeso le hale. Malau ke ba thaka ya Ramarumō Makuba Mmele marumo malala thebeng ya re he e takane ya ba ya betsana ka mafika yo mongwe wa masohana a dira a tia kxosi Mamadi ka Lefika a ba a lata faso a o kante ha morako, byale Masohana ba re re ya namela morako thaka ya ba khumahadi ba hana ba betsa dira ka mafika ba bōna monye a bōna a idibetse ka madi a kwile kudu bangwe ba motapisa madi; he madi a se no ho fēla ho kwa ba bile ba khutse nto, a emēlēla Modikwa, motho a wa ka Selēpē motho a wa ka thōka ya tsukudu masohana a dira a fēla ba bile ba kitima mafikeng ba boēla marao ba tsēna nokaneng e bitswaho Ma tamane

3 ya re he ho fedile ngwaha dikgadi tsa kgobokana, Mmafase le Makxoho le Maelape Mmafase ke Mmahē Modikwa, Makxoho ke Mmahe Motsoko, ma ae lape o be o se na Ngwana ba re "Ho thusang, bana ba rena ba lwa ba e tehe, monye a naha a thsabile" Modikwa morwa Mmafase a roma batseta ho Mankadikō Sebola, taēlō ya batseta se:-

"Ka hoba o thsabile, nna ke setse ke lwa le Lešiba ke e tee, he o se ya boe, ke tse a naha ya bo-mma ka moka. He o ka se te naheng

Digitised by the Department of Library Services in support of open access to information, University of Pretoria, 2019.

ya haho byale, nna le Lešiba re to kxahohana naha ka bohare, ba

- ~~xxxxx~~ tsea mokgono wa foloha le noka ya Manaletsi wa tsêna Selelema wa tsêna Nmoyong o bareho ke Nkabame, ha sala Mabapo, ya ba yôna e salêlaho Sebola" hore he a ka se te Modikwa o to nta-kanthsa le ya habo yo Tswaing, byale Sebola ka ho twa mantswi a o we a nthsa monyana a fa Modikwa leina la hahê ke Lobane. A mo fa
- 4 Mamadi hore yêna a bôelwê ke naha ya habo ya botaba tsatsi ho boya ka moganô wa yôna, he Ngwako a Matape as a phela mokganô o foloha thaba wa ripa noka ya sapatsou ka hodimo wa thseha Malatadibe yo Moholo ka hare wa ta Mmoyong wa nyatsa wa thseha mohoêe wa kxomo a morwa ke ha re wa lebanthsa Mmoyo wa masebete Byale yêna Sebola a khuduha kua ha Raputê a ta a tsêna ha Makxato a dula hôna, yêna Ramarumô o rile ho lwa ntwâ, a toha alatêla Sebola ka hore e be e le Mokxôma wa hahê yo moholo Lesiba le yêna ka moraho ha ntwâ ya merakong a toha a ya kua ha Pudi pedi a thsaba Mabeise a setse a tsene naheng ye he a ekwa ha Pudipedi a romêla batseta kua ha Moselekatse hore ba te ba mothusê ka mephato. Kxosi Moselekatse a butsisa a re, "Ho na le dikxomo na" Ba re ho yêna, "Awa".
- 5 Moselekatse a hana a re, Batho ba ka ba ka ta ba bolawa ke tala he ho se na dikxomo", ke hona Lesiba a khuduha ha Pudipedi, a nyoha noka ya Udi a dula thabeng ya Tsulu. Sebola le yôna a khuduha kua ha Makgato a ta a dula ha Matsie thabeng ya Letsumê, byale Lesiba a nthsa dira tsa bolaya Mmaphefo madibana kua Mabapô a bôna hore o thibile tsela ya ho ya kua ho Sebola Mokxosi wa lela ba phalala ba ha Sebola, he ba fita ba êma hodimo ha thaba ba ba ba homêla movaho ba se a ka ba lwa le ba ha Lesiba, byale Lesiba a bôna ho re ba mo thsabile a yo Rape diraha Ramapulana, a bôna hore o khumane tsela he a bolalle Mmaphefo, a toha kua x Tsulu thabeng dulang ditadi motwana tsa mokgowa Blareno e le hore motseta ba setse ba ile ~~xxx~~ kxale ha Ramapulana.
- 6 Ba fita mo ho dutseho kxosi Sebola ba tsêna bosihô byo bo holo ba ena le morwa Sebala Madumetse a tsene direng tsa Malome ahe Lesiba ho yo bolaya bo-papahe, ba khumana thaka ya masohana ba robotse sethaka felo ho tee ka motseng, monna yo mongwe leina la ~~xxx~~ hahêyo ba reho ke Seoke Semenya a thiba molomong wa nto, le yo

K34) 25

9 ya mataba seata a thsabêla Lefarung le masohana a hahê ba re rea
 mo latêla, batanka ba hahe ba fetsa ba ha Matala kudu ba et-êla, byale
 ba ha Matala ba thopa basadi le ka dikxomo ba ba tisa Thahathsane
 Merakong Ba ha Matala ba re, "Re feta le dikxomo", Mamadi a hana a
 re, "Re swane tse hore re di kxaohane ka hore le nna batho baka
 ba fedile", le bôna ba re reyo supetsa Matala ra re se se fedile-
 sitseho bana ba haho sese he e setse e nyaka hoba ntwâ Lebola a
 re, "Mataholo lesa batho ba Matala ba tohe le dikxomo ka hore ba
 nthusitse", a tsêna ka hare a ba felesetsa a re, "He o ba bolaya,
 le nna o mpolaye le bôna", a ba a kxaohana le bôna Madubyaneng
 (kaalplaas) yêna a ya thabeng ya le tsumê mo e ba e dula hôna wa
 10 sala mathopya ale Thahathsane. ka moraho benye ba bôna ba ta ba ba
 rekolola, dithoto tsa horekolala ya ba tsa Mamadi. Lebola yêna a
 boêlwe ke he ba ko mo lefeletsa mathopya a boêla ha bo bôna.

Lesiba a khuduha kwa Tšolo a ya kua Makakale kxaufi ha
 Se byanane, byale Lebola a re ho Mamadi "Motho yola o sa le kxaufi,
 ha re yeng re yo mmolaya hape", ba Mamadi ba khuduha Thahathsane ba
 ta Tswaing ha ha hiwa merako Matopori thoko ya bophirima tsetsi ba
 dula lebakanyana ba folohêla fase ba dula nokaneng ya Manyoke kxa-
 ufi le letswai, ba nthsa bodikana ha bya Matsulu ba akeletsa
 Mphato ola o fedileho kua ha Lesiba. He bodikana bo se no aloha,
 Mamadi a roma ba tseta kua ha Matala le ha Laka Mateleeleng, ba ta.
 Byale ba roma batho kua ha Sebola ba re "Dira tsa ha Mamadi, Matala,
 Laka di ho letile thobêla".

11 Ba foloha thaba masohana ba apere diala ba fita Tswaing,
 ba toha ba sepela leêto la letsatsi kamoka ka tsatsi la bobedi ba
 fita Se byanane. He ba se no ho fita ba se sa thwa ~~ky~~ ba ya kua
 ho ~~ditsheng~~ dutseng Lesiba Makakale, ba ya ha Mosegwa ba
 khumana ba hahile meraka ka hare ha Lekgotse, dira ka ho se tsebe
 ditsela bôna ba Sebyalane ba fe tsa batho ka mesêlêe le ka dithuny-
 ka baka la ho palêlwa ke le sodi la le kgotse Rimo he motho a wa
 fase ba habo ba thsaba ba mo tohêla a re ho yo mongwe wa ha bo
 nkxokxobetse hore ba re ba ta ba se ~~ka~~ ke ba ta ba ntakisa ka
 lôna le baka leo ba se ke ba khumana dikxomo le he ho le byalo

12

bôna ba ka motseng ba sala ba se na Melo mo ba ba phatotse ka dikolo, ba ba thibêlêla mataatsi a mararo ba sa tsoe ka motseng, ka baka la hotoka dijô ba phela ka merapo mo masemong ba dira. Ba ba ba bôela moraho ba fita Tswaing Sebola a Namêla theba ba Matale ba ya ha bo bôna e le hore pele ha le baka le ba Mane ba rile ho khuduhela Tswaing Madumetsa a ta a dula le bôna byale Mamadi a mo tsea a mo isa Naheng ya habo Sehlong ka hore e be e le monna yo bohale, fêla a hlô ka batho, papahê a thsaba ~~xxxx~~ ho te Naheng ya hehe, byale Lesiba he a bôna hore ba homele tseleng a ~~xxx~~ khuduha a te Swaphade a ~~xxxx~~ dula dula a khuduha a ta Matsathsa he a le a le Ma tsathsa a isa Sekxono kua ha Sebola hore ba boêlanê, Sebola a ba thabisa pholo e nthso. Byale tsela tsa bulêha ba êtêla na ya re ka Ngwaha wa 1879 Makgato Remapulana a twa hore Rangwane ehê Matsiê o rata ho busa matone a mase a-noke ya Mo lketse, Masesebe Kxarebe ~~xxxxxxx~~ Seekamela Serakalale, Sephuma, Lesiba, ka hore Matsie o be

13

a thsabile Makxato Remapulana a tohe a te ha Matsie le masohana a hake a bitse pitso e kxolo le yêna Lebola a mmitse ka hore mo ho beho ho dutse Sebola e be e kxaufi le Matsiê. He matona ka moka a kxobokane, Makxato a butsisa hore Sebola o kae, ba fetola ba re Sebola o hanne ho te, o re ha ke se mosimana ka ka maloba le nna ke monna, byale baka seowe o be a setse a na le batho ba ba ntsi le Matsie a setse a mo thsaba. Byale Makxato a re ho ba ba tileng yo mongwe le yo mongwe a busê ho bo ya ka mokxanô wa naha ya hahê a se ke a tseêla yo mongwe, pitso ya phatalale, Makxato a boêla moraho, byale Lesiba a ya ho Makxato a re o mmone Sebola o na le kxang ha ona ~~Ngwxkh~~ Ngwaha wa 1879 Lesiba a rapa dira tsa ya ha Sebola, ba fite ba tsêna ha Matsie ho bo esa ba thopa kxomo tsa ha sebole. ~~lele~~ lele mokxosi wa bitse kadiokaka Ba phalala masohana

14

a Ba ^athwampa he di foloha ka sefate sa Tsepa ba di thibêla ba boya ba bolaya motswala a Makgato yo a beho apere kobô ya nkwe yo ba re ho ke Seboyahobe, ho be ho bile ho ena le morwa Mamadi Marêma ya

re he Mokxalabye a etwa a romêla mantswai ho Sebola a re Ngwana-
ke a boye hae, ke hale re o thusa le wêna o swanetse ho iponana ya
re ka Ngwaha wa 1880 a boêlêla a kxohleletsa Scrêto sese Lešiba
ke manaha ya sedapo Lesiba o ba boleile bakxalalye thupa di matserere
moretwa wa makatsena pelong kxalabye tsa masei o lobisitse kwa
masei Melato e rerwa ke basadi mmirwa o se ke wa re ke fentse thsipi e
sailwe ho thulwa bohole kua ha bo yôna madinare Sesunkwane sa toha
15 mankxêla se se kxetseho mamadi Motswalahê. Ba Ramapulana le ba le
Lešiba le matona ale re ba tloeleha maina a bôna a setseho a boletswe
ba rwelwe ke tona e kxolo ya Ramapulana leina le hahê ke Funyufunyu,
ba rita ba di thope dikxomo mosehare le fiša, mokxosi wa lela,
masohana ba phalala byale morwa wa kxosi Lebols le dira tsa hahê a
fita a ba tseêla tsôna, leina la hahê a fita a ba tseêla tsôna, leina
la hahê ke Kxereši a dithaba nabokelele batho ke ba bantši se re o
lwa le kxosi morwa Sebola wa isa nthe ya lerumô ka moraho, byale he
a boêla moraho a thakana le Thaba hodimo monkane ahê a mo roha a re
o tlwele o thsabile ke tlwe le ke lwa le Batswêta he tehe hlaba hodimo,
ha a ka a mo feto la selô ka tsatsi leo, ha ka a boya a kxana ba
boêla ha ka a boya a dxana ha ~~kx~~ boêla hae, he bo esa wa lela hape
mokxosi ba phalala kxomo dithopilwe hape, he ba phalala ba thakana
16 le Thaba hodimo le mosohana a mona re Thabahodimo a thunthsa e mongwe
a ba a tsea alatha fase ba habo ba mo haha ba thsaba ka yêna ba tohêla
dikxomo ba se hlopha sa Thabahodimo ba tsea Thabahodimo he a fita mo
di thabi leho motho hone a kxa lethare la mo sunkwane a le totsa madi
a toha ka lôna he ba homa a thakana le Kxereši a re "Ko byang,
Thabahadimo", Thabahodimo a kxana a tiha Kgereši ka le hlare laela
la madi a re, "O hlwele o thsabile, ke lwe le Batswêta ke e tehe
Kxereši a se ke a fetola selô he e se ho iphumula madi mo hlchong.
Ho toha ka letsatsi leo Batswêta ha be a ka ba thwela ba sa thopa
dikxomo motsehare ba re ke Mmakxomathe o yapile a re ke monna ha ke
see mosimana yêna tona e kgolo Funyufunyu a laêla hore o thibye
ditsela ho e masemong nokeng, kae le kae ka hore e be e le lethabula,
batho ba fetsa baka assie selô le dikxomo.

17 Mosadi e mongwe mohatsa Sebola mma kxetedi a re ke ya
 masemong e sa le ke bosihó, ba nmolaya, byale Sebola a romêla banna
 ba babedi le mosadi wa hêhê le Ngwana wa Ngwanenyana e re ke loba
 ka yêna, le se sa ~~ix~~ thwêla le mpolaya, leina la ngwanenyana ba re
 ke Makhumisane, byale Funufunyu e re "Ha o te yêne monye Sebola ke
 mo re toho tseba hore o ya loba", taba ye ya twesa banna ba Sebola
 bothoko, byale banna ba baholo ba re, "Ke okara waya ba to ho bolaya,
 he e se hore re tshabe", ke moka ba name ba toha ba tokêla dikxomo
 masakeng, ba bangwe ba bohale ba tohe le dikxomo tsa bôna tsa yêna
 18 Sebola a re ha ôi sale ba ~~di~~ di tsee baka se sa twa ba e ðya tse
 dingwe o be a bile a di thehile leina a re ke masedi me ðya le ~~fx~~
 feêlô. Ba foloha ka sefata sa Maboredi (Hoogland) ba fita Ha nanwa,
 kua ha Kilei Leboho, bafihlisa maduma Kibi a ba a mohela Sebola a
 re, "Ke tshabe Ramapulana, ke fetêla ha Motale", byale Leboho a hana
 a re, "Oka se fete monwa Sebola he Ramapulana a ka ho letêla o to ba
 a nyaka nna, monwa Lebôhê," byale Sethsabe sa Sebola sa Sutêlêlwa ho
 Mokoko (Inðermark) ka Ngwana wa 1889 Sebola a tsams, ba ha Sebola ba
 rwale sethoko sa hêhê ba yo mmoloke Mabapô he ba boetse moraho ya re
 ka mafelelong ha Ngwana ba khuduha ba boêla moraho ka 1890. He ba
 fita ba se ke ba fetêla ha bo bôna, ba ðu le bowêlo, ke hore mo o
 bolokileho kxosi Mamadi, fêla ka lebaka leo o e sa phela. Mamadi a
 tsee Ma kgolwana a mmeya bohosi kua maheng ya habo Mabapo (Rooigrond
 1891).

Makwana o be a se na mosadi ha ile bakeng leo byale ~~xxxxxxx~~
 Madumetsa he a etwa hore Mamadi o beile Makgolwana Morwa rahe, a
 ekwa nokeng ya udi ka hore o rile ho bewa Sehlong a ta a ~~ixx~~ itohêla
 19 a ya naheng ya udi. Ka hore papahê o rile a sa lwala ~~x~~ o re ke ya
 mmita, a hana ho ya a re bohosi ha bo biletse, byale a ta le batho
 ba se bakae yêna a nometse pere a fita a se lelema a thope dipudi
 tsa ha Mathseto ba re ho twa ba ha Sebola ba kaa le tsolo la ho
 mo nyaka ba re ho mothôka ba thunthsa diphôôfôlô thapa ma ba ye ~~xxxxxx~~
 nokeng ho yo nwa meetle ho hlapa, yo mongwe wa bôna a re he lekare le
 dutse byale la bôna Madumetsa a ta lehareng Ba thwamapa ba re ~~xxxx~~
 re ka nmolaya re ka se tshabe he a re ke ya ~~na~~ hodimo a khumana
 Madumetsa a mo ~~supile~~ ka sethunya, fêla he a apa byale o be a

swaswa ba re ho thsaba yo mongwele yo mongwe he e tohêla sethunya o tsea lerumô, ya tseang lerumô o tohêla le sethunya ka tsatsi leo le kwadi ya marumô ha e ya ke yaba hōna, bakga ea bye ba re molato keng?

20 a ba re thebile Madumetsa. Ba re ke ka baka lang le thsaba motho a e tehe he bo esa ba yo tsea dithoto tse bōna ba khumane dithoto tsa bōna di se ka mphela ha bōna a se na le se a tsereng ba reho boya hae ka lebaka la dipudi di tswa Madumetsa a thunthsa yo mongwe ka sethunya koa thsemong fêla ha a ka a mmolaêla ruri leina la monna yo bare ke mafona, he a lela ~~Kxereši~~ Madumetsa a toha a kitima ka pere a ya dikxomong he a fita kua dikxomong a khumana basimana ba babedi Tōpōrô le Sedima, Tōpōrô a thsaba a swara sedima he mokxosi o lela kua thsemong he banna ba ya hōna Tōpōrô a fita a re Madumetsa a tsere dikxomo ba ba ngwe ba sala dikxomo moraho he ba fita athunthsa Thabahodimo, a mo thaba maoto le matsōhō, o be a lwa a tehe batho ba hahê ba hapa dikxomo kua pele, he di fita ~~thsewe~~ thsewe le bōna ba fita a tsêna ka hare Kxereši a di thaba e tsea katakialata ka fase

21 Madumetse ka kolo. Mokxosi ma re holela wa fita ha Mamadi, he ba phalala ba khumana dikxomo di boetse moraho, byale ba re o swanetse ho latetelwa hore a yo bolawa kua ha a hahe kua Nokeng ya Udi. He ba fita ha ~~Mmathsêthê~~ dira tsa Siboha tsa boêla moraho, he ba tsene hae ka wōna Ngwaha wa ne owe 1891 ya re he Makgolwana a ya ka motseng wa Kxeresi bošihō ho monnyana yo ba reho ke Mabatamêla Kxeresi a romêlê tsa monna yo ba reho ke Khunwane a Moribani hore a mmolaye, a ma thunthsa ka sethunya hore a mmolayê matoho thse masohana a beho e mo litile he ba re ree tsoha ba khumana kxosi e se hōna ka mofamong ke ba ya kw kua ha Kxeresi ba khumana kxosi e hwile y hōna mo ya ba mothsabô o mohola, ha tala ha Mamadi Kxereši yōna a thsabê la ha Sephuma, yêna Mmolaya motho a thsabêla Moleitse he kxosi Molôtô. He ba boêla hae ha bewa Tōpōrô hatong la Ma Kxolwane.

22 Ka wōna Ngwaha wona owe we 1891 mokxolabyê a tsama Mamadi ke hōna Madumetsa a re ho twa hore Mamadi o hwile, a khuduha nokeng ya udi a ta a čula Setapo hape ka Ngwaha wa 1894 a khuduha Setapo a

ta a dula motseng wa Mabapô a koba Tôpôrô, e rile pele a le baka le
 a seso a koba Tôpôrô Rama pulana a romêla batseta ba re, "Re romilwe
 ke Ramapulana a re eyang le yo tsea mahlanong yola Sebola a lobang ka
 yêna ka ngwaha wa 1880". Byale yêna makhumisane a hana a thsabêla ha
 Mamadi. Ba Mamadi ba re, "Re ka se kxone ho tsea mosadi wa Ramapulana"
 ke se se diilweng ke pa paho a boêla moraho, batseta ba mo tsea ba
 mo isa ha Ramapulana, byale Madumetsa a koba Tôpôrô, ho toha fao ba
 ha Sebola ba phatalala ba namê la dithaba, ba ngwê ha Matšie ba pha
 23 talala le dithaba ba ngwê ha kxareba leha Boakamêla tsôna dihloho tsa
 ha Sebola Ramarumô le Thseto ba ya ha Mamadi hare ha batho ba Sebola
 wa sala Totswa a e tehe fêla ke hôna e to ta e re ka ngwaha 1898 ka
 ntwâ ya kxosi Mphedu a lwa le maburu ka mmusô wa maburu wa romêla
 Mantsu ho kxosi Maphula Mamadi le yêna kxosi Madumetsa Sebola hore
 Mphedu o re ke lwa le mmusô, nna lêna le reng, karabô ya Mamadi a re
 nna ha ke ~~lwa~~ lwe le mmusô, le papa e be ~~xi~~ e le motho wa mmusô wa
 Maburu le se tulô se ke beilwe ke Mamisô bya le Sebola a re nna naase
 ke khunane le baka ka hore Ramapulana ke hale a ~~lwa~~ torisa bopapa
 nama a khuduha a ya Mara mabeiseng He a rita a khumana mabeise ba
 panne di koloi ba re re ya Pietersburg re thsaba Mphedu a ka ta a re
 bolaya. Byale Madumetsa a ha thibêla a re ba ka se ke ba re fenya ke
 Batswêta, nna kea ba tseba, wa ahiwa merakô ya nama ya tahanana le
 24 Batswêta. Batswêta ba rwelwe ke Kxothama he ba ntse ba lwa ya re ka
 tsatsi le lengwe tona Seakamêla a romêla kobô ya nkwe a re ha ke sa
 lwa ke loba kayôna a thoma o dia meanô kobô ye e ~~lwa~~ toditswe
 melemô ya re ho rita yo mongwe wa ma beise a e swara ba re ke Rasopi
 byale Madumetsa monna wa ~~ka~~ bo thale a re le se ke la e swara, he le
 ka re la e swara e ta ta e le Ngwaya nkwe ye? he bo esa mo kxosi wa
 re ho lela ya re ho thakana ka dithunya, Seakamêla a tsea Rasopi a
 lata ka fase yana yola a swereng kofô ya nkwe.

Ka tsatsi le lengwe ya thakane tsa na mabeise a thsaba
 Madumetsa le yêna a thsaba ka hore o be a le sehlopheng sa bôna

Madumetsa ba mo tohêla ka moka a imelwa ke maoto Mošimane aleladitse
 kxotopo ka moraô a re ea dya ba re he ba re rea x retoloha ba bôna
 Madumetse asaletse hole byale morwa Mamadi a mo thusa a namile a
 thunthsa leina la hahê ba re ke Moswana ke Moswana a boMphedu
 25 a bo Mma Basi. Ho toha hôna fao Basotho ba kwa ka ha ve ha mabeise
 ba thusa Madumetsa hôna fao Madumetsa a fêlêlwa ke mafes a ba e tsea
 motho a lahla ka fase he ntw a e fedile ya Maburu le Mphedu he tsoha
 ntw a ya Maise nane le Maburu, byale Madumetsa a boêlêla ya ba thodi
 ya Maburu. Ka tsatsi le lenga aya kua he Hofneyr ayo theeletsa hore
 ntw a e byang he a boêla moraho a thakana le banna ba babedi e le di
 thodi tsa Maisemane ba swere dithunya a ba swara Madumetsa ba re ho
 yêns thobêla re na le mokgowa a kua morao aba tseêla dithunya a home
 le bôna he ba e hare ha ~~xxxx~~ sebaka batakana le makgowa Madumetsa
 a re makgowa byale a re kea ba thunthse a palêlwa ke sethuya sa
 Markfrot ke hore yêns o tseba sa Maburu se ba reho ke Agterlaai,
 lekgowa la mo lokêla ka kolo a wa fase a hwa hôna fauwe ya ba e ena
 ye lekgowa le mo lokêla ka kolo yêns a se ke a hwa batho ba ba be ba
 soeroe ke madumetsa ke Maboko a rapadi le Ngwana Motsewa.

26 Nea rapêla he ditaba tse dik di lokile kxosi le te le
 nthomêlê puku ya tsôna hore ke tê ke bonthse bak alabye.

Ditaba tse re di khumane ho mokgalabye Sedima Matapeke
 e hletseug ha Lesiba Matsacha le mokxekolo mapula morwedi a Thosa
 he e le yêns markadikô.

Sebola haaka a ba u busa naha ya habo, naha ya habo e
 phetse e le soka e se na batho, e bile le batho ka moraho ha ntw a
 ya Maburu le maisemane wa busa tona Tôpôrô Sebola.

Ke tsôna ditaba tsa ha Sebola, tsôna tse ha ho sa ne
 ditaba tse fetang tse', ba ha Sebola matsatsing a nease ho ba ha
 Mamadi ke Seêma sela se reho "Na thaholela leokana, la re ho hola
 la nth a ba".

M.F. Mamadi Babirwa Independent.